



Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite: lausuntopyyntöne OKM/25/010/2018

Lausunto valtioneuvoston asetuksesta nuorisotyöstä ja -politiikasta annetun asetuksen 5 ja 6 §:n muuttamiseksi

Sosialidemokraattiset Opiskelijat - SONK ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

5 § Valtakunnallisen nuorisoalan järjestön hyväksyminen valtionapukelpoiseksi

Ehdotuksessa pykälään halutaan lisätä uusi kohta "puoluetta lähellä oleville" poliittisille lapsi-, varhaisnuoriso-, nuoriso-, ja opiskelijajärjestöille.

SONK pitää muotoilua "puoluetta lähellä oleva" erittäin tulkinnanvaraisena erityisesti niiden järjestöjen, joiden yhteys puolueisiin on lähinnä aatteellinen, osalta. SONK on osa sosialidemokraattista järjestöperhettä ja Suomen Sosialidemokraattinen Puolue rp. on SONKille tärkeä sidosryhmä, mutta SONK ei ole puolueen jäsenosasto vaan itsenäinen rekisteröity yhdistys. SONKin jäsenyys ei edellytä puolueen jäsenyyttä. SONK osallistuu SDP:n päätöksentekokokouksiin puhe- ja läsnäolo-oikeudella, mutta ei käytä niissä äänivaltaa. Erillisyyttä puolueesta on perinteisesti pidetty SONKissa yhtenä järjestöidentiteetin kulmakivistä, sillä erillisuus tarkoittaa myös riippumattomuutta ja mahdollisuutta suhtautua kriittisesti SDP:n kulloinkin harjoittamaan politiikkaan ja puolueen toimintatapoihin. Toisaalta erillisyyks myös takaa, että SONKin toimintaa koskevat päätökset ja linjavedot tekee järjestö itse.

Yleisesti SONK pitää erikoisena muutoksen ilmeistä taustaoletusta, että poliittisten järjestön toiminta poikkeaisi sisällöllisesti merkittävästi muiden nuorisoalan järjestöjen toiminnasta. SONK



huomauttaa, että hyvin monilla muillakin valtionapukelpoisiksi määritellyillä nuorisoalan järjestöillä on jonkinlainen arvopohja, jota järjestö ilmentää kasvatustyössään ja yhteiskunnallisessa toiminnassaan. SONKin tavoitteena on lisätä korkeakouluopiskelijoiden poliittista osallistumista ja vahvistaa opiskelijoiden ääntä poliittisessa päätöksenteossa, mutta samanaikaisesti SONK myös esimerkiksi järjestää kesäleirin tapaista yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistävää tapahtumatoimintaa, julkaisee omaa mielipidelehteä ja ylläpitää järjestön koon huomioon ottaen kattavaa kansainvälistä yhteistyöverkostoa.

SONK pyytää Opetus- ja kulttuuriministeriöitä varmistamaan, onko edes juridisesti kestävä, että poliittiset järjestöt erotetaan asetuksen pykälässä 5 (jossa nuorisolain 17 §:n mukaan säädetään "vain" järjestöjen valtionapukelpoisuuden hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä) omaksi ryhmäkseen ja että tätä ryhmäjaottelua sovelletaan myös asetuksen pykälässä 6 niin, että poliittisten järjestöjen avustuksia myönnettäessä järjestöjen toiminnan laadun arvioinnissa otetaan huomioon muista poikkeavat arviointikriteerit. SONK huomauttaa, että vaikka asetuksen pykälässä 5 nykyisin erotetaan toisistaan nuorisojärjestöt, nuorisotoimintaa edistävät järjestöt, nuorisotyötä tekevät järjestöt ja nuorisoalan palvelujärjestöt, näiden kaikkien toiminnan laatua arvioitaessa otetaan kuitenkin huomioon samat, nuorisolain 18 pykälän mukaiset kriteerit (joita tarkennetaan asetuksen 5 §:ssä).

6 § Valtionavustuksen myöntäminen valtakunnalliselle nuorisoalan järjestölle

Ehdotuksessa pykälään halutaan lisätä, että poliittisten lapsi-, varhaisnuoriso-, nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen toimintaa arvioitaessa otetaan nykyisten valtionavun myöntämisen edellytysten lisäksi huomioon puolueen valtakunnallinen vaikuttavuus.

SONK toteaa, että muutosesityksen sanamuoto "puolueen valtakunnallinen vaikuttavuus" on hyvin epämääräinen. Nuorisoalan järjestöjen valtionavustuksen ympärillä aiemmin käydyn julkisen keskustelun perusteella SONK olettaa, että puolueen valtakunnallisella vaikuttavuudella



tarkoitetaan nyt puolueen kansanedustajamäärää eikä esimerkiksi puolueen jäsenyhdistysten määrää tai edustusta kunnallisessa päätöksenteossa.

SONKin mielestä järjestöjen toiminnan laatua arvioitaessa pitäisi ottaa huomioon vain sellaisia tekijöitä, joihin järjestöillä itsellään on realistinen mahdollisuus vaikuttaa. Kuten edellä on mainittu, SONK ei ole SDP:n osa eikä tee päätöksiä puolueessa. SDP:n vaalimenestys ei siis ole riippuvainen SONKista eikä toisaalta puolueen menestys kerro, miten laadukasta SONKin toiminta on. Lisäksi on SONKin mielestä selvää, että Nuorisolain 18 §:ssä yhteiskunnallisella vaikuttavuudella tarkoitetaan järjestön omaa vaikuttavuutta, jolle varmasti voidaan keksiä parempiakin mittareita kuin toisen järjestön (puolueen) vaalimenestys. Tältä osin SONK pyytää Opetus- ja kulttuuriministeriötä varmistumaan, että tulkinta ylipäättänsä on sellainen, joka voidaan tehdä asetustasolla muuttamatta itse nuorisolakia.

Valtionapu on monille pienille järjestöille, myös SONKille, tärkein toiminnan rahoituslähde. SONKista onkin syytä tiedostaa, että sillä, miten järjestöjen toiminnan laatua arvioidaan, on merkittävä ohjausvaikutus järjestöjen toimintaan. Mikäli asetuksen 6 pykälään tehtäisiin esitetty muutos, kaikille poliittisille järjestöille syntyisi intressi suunnata järjestön resursseja valtakunnallisten vaalien vaalikampanjointiin ja pidättäytyä tekemästä kannanottoja, jotka ainakin teoriassa voisivat vaikuttaa kielteisesti "oman" puolueen vaalimenestykseen. SONK pelkääkin, että pahimmillaan muutos voisi johtaa järjestöjen toiminnan painopisteen siirtymiseen pois nuorisotyöstä ja valtionavustuksen luonteen muuttumiseen eräänlaiseksi puoluetuen jatkeeksi.

Lopuksi

Edellä mainituista syistä SONK ei voi kannattaa nuorisotyöstä ja politiikasta annetun asetuksen 5 ja 6 §:n muuttamista.

SONKista on ymmärrettävää, että nuoriso alan järjestöjen valtionavustuksista ja perusteista, joilla avustuksia myönnetään, halutaan käydä keskustelua. Mikäli avustusjärjestelmää kuitenkin



halutaan kokonaisvaltaisesti muuttaa, on muutokset SONKin mielestä tehtävä nuorisolakiin ja niiden vaikutukset voitava arvioida perusteellisesti. Lisäksi SONK pitää tärkeänä, että nuorisoalan järjestöjä kohdellaan yhdenvertaisesti ja avustukset perustuvat järjestöjen oman toiminnan laatuun.

Sosialidemokraattiset Opiskelijat - SONK ry:n puolesta

Jesse Jääskeläinen
puheenjohtaja

Essi Virtanen
pääsihteeri

Lisätietoja: Essi Virtanen, p. 045 2775 070